

Veijo Meri (1928–2015) oli keskeinen suomalainen kirjailija ja tunnetuin modernistimme maailmalla. Hän oli monen kirjallisuudenlajin yllättäjä ja uudistaja. Veijo Meren tuotantoon kuuluu romaaneja, novelleja ja runoja sekä näytelmiä, kuunnelmia ja oopperalibretto. Hän julkaisi myös esseitä, elämäkertoja, historiateoksia sekä etymologisen sanakirjan. Veijo Meri -palkinnolla Otavan Kirjasäätiö haluaa tukea ja edistää laadukkaan kotimaisen kirjallisuuden asemaa. Palkinto myönnetään tunnustuksena merkittävästä kaunokirjallisesta saavutuksesta. Palkinto on perustettu vuonna 2012, ja se jaetaan vuosittain. Palkinnon arvo on 15 000 euroa.

Otavan Kirjasäätiön vuoden 2020 Veijo Meri -palkinto on myönnetty kirjailija Antti Tuurille

Antti Tuuri (s. 1944) on suomalaisen novellin ja romaanin mestari, 1950-luvun modernismin parhaan perinteen itsenäinen jatkaja ja kehittäjä. Tuuri tutkii sitä, mikä maailma on ja mikä on ihmisen tarkoitus siinä. Hänen kirkas, täsmällinen kerrontansa lataa rivien taakse elämän vakavuuden ja humoristisuuden. Se on aikoja sitten muodostunut omaksi käsitteekseen: tuurimaisuudeksi.

Keväällä 1971 Otavan uutiset esitteli teekkari Antti Tuurin, joka debytoi sekä novellikokoelmalla *Lauantaina illalla* että romaanilla *Asioiden suhteet*. Koko lähes viisikymmentä vuotta jatkuneen tuotantonsa ajan Tuuri onkin jatkanut romaanien ja novellikokoelmien kirjoittamista. Hänen skaalansa on kuitenkin huomattavasti laajempi: proosan ohella hän on julkaissut lukuisia dokumenttiteoksia kuten kolmiosaisen Rukajärvi-sarjan, matkakertomuksia, yrityshistorioita, elämäkertoja, näytelmiä, kuunnelmia, librettoja, elokuva- ja tv-käsikirjoituksia, kirjoitusoppaankin. Tuurin teokset ovat kautta hänen uransa puhutelleet myös elokuvantekijöitä, ja lukuisat hänen romaaneistaan onkin muokattu menestyselokuviksi.

Syntymämaakunta Pohjanmaa on Tuurin monien teosten lähtöalusta retkille rajojen yli muihin maihin ja maanosiin, sotiin ja vainoihin, isojen aatteiden ja isojen pettymysten keskelle. Hänen henkilönsä pyrkivät materiaalista todellisuutta parempaan maailmaan, uskonnon, aatteen, rakkauden tai taiteen voimin. Levottomin mielin lähteneet palaavat Pohjanmaan lakeuksille ainakin syvempien kokemusten kanssa, jos palaavat. Vastavoimana miehelle uholle näyttäytyy usein pohjalaisten naisten viisautta, aikojen saatossa siilautunut käsitys oikeasta ja väärästä.

Tuuri on saanut runsaasti tunnustusta Pohjanmaa-sarjastaan, jonka ensimmäinen osa *Pohjanmaa* palkittiin Pohjoismaiden neuvoston kirjallisuuspalkinnolla ja päätösosa *Lakeuden kutsu* Finlandia-palkinnolla. Romaanissa *Talvisota* Pohjanmaan miehet estävät vihollista tunkeutumasta maahan. He hoitavat mahdollottoman urakkansa eleettömän päättäväisesti. Romaanissa on Tuurin hyvin tuntemien ja suomentamien islantilaisten saagojen jylhää henkeä.

Äitini suku -sarja alkoi herätysliikkeen maanpakoa käsittelevillä tosipohjaisilla romaaneilla. *Kylmien kyytimies* ja *Ikitie* yhdistävät tinkimättömän ihmisen kiirastulen koettelemukset ja maailman äärettömän julmuuden. *Alkemistit*-sarja tuo suomalaiseen 1700-luvun todellisuuteen alkemistiset kullantekijät teosofis-filosofisine visioineen.

Tuuri palasi myös monipuolisesti käsittelemäänsä maahanmuuttaja-aiheeseen kirjoittamalla kaksiosaisen sarjan ruotsinsuomalaisten maahanmuuttajien ja heidän jälkeläistensä vaiheista. Huomattavia taustatutkimuksia vaatineiden historiallisten romaanien lisäksi Tuuri on kirjoittanut 2000-luvun mittaan muita yksittäisiä romaaneja ja matkakuvia.

Tuurin tuorein teos *Levoton mieli* on jälleen uusi aluevaltaus, taiteilijaromaani. Se kertoo varhaisen surrealistin vaiheista talonpoikaisella Pohjanmaalla. Teoksessa vilahtaa myös maanmittarin vanhin poika, ”tämän kirjan kirjoittaja”.

Antti Tuuri on kirjoittanut itsensä historiaan.

Teokset

Novellit ja romaanit

Asioiden suhteet, romaani, 1971
Lauantaina illalla, novelleja, 1971
Seitsemän kertomusta, novelleja, 1972
Marraskuun loppu, romaani, 1973
Vuosi elämästä, novelleja, 1975
Joki virtaa läpi kaupungin, romaani, 1977
Perhokalastuksen alkeet, novelleja, 1978
Asiantuntija, kokoelma novelleista, 1979
Vuodenajat maaseutukaupungissa, romaani, 1979
Maailman kivisin paikka, novelleja, 1980
Pohjanmaa, romaani (Pohjanmaa-sarja), 1982
Sammuttajat, novelleja, 1983
Novellit, 1983
Talvisota, romaani (Pohjanmaa-sarja), 1984
Viisitoista metriä vasempaan, romaani, 1985
Ameriikan raitti, romaani (Pohjanmaa-sarja), 1986
Vääpeli Matala lentää, novelleja, 1987
Uusi Jerusalem, romaani (Pohjanmaa-sarja), 1988
Maan avaruus, romaani (Pohjanmaa-sarja), 1989
Perhokalastuksen alkeet, kuvitettu laitos, 1991
Pieni suuri maa, kertomuksia, 1993
Miehiä naisten kanssa, romaani, 1993
Sotaan syylliset, romaani, 1994
Neljännän valtakunnan vieraana, esseitä, 1995
Asioiden suhteet/Lauantaina illalla – yhteisnide, 1996
Suomi elää metsistään, novelleja, 1996
Lakeuden kutsu, romaani (Pohjanmaa-sarja), 1977
Elämä isänmaalle, romaani, 1996
Aukko taivaassa, romaani, 2000
Maakunnan miehiä – Novellit 1983–1996, 2001
Eerikinpojat, romaani (Äitini suku -sarja), 2001
Ullan kirja, romaani (Äitini suku -sarja), 2002
Muukalaiset, romaani (Äitini suku -sarja), 2003
Wallenberg, romaani (Äitini suku -sarja), 2004
Taivaanraapijat, romaani (Äitini suku -sarja), 2005
Perhokalastus Pohjanmaalla, kalajuttuja, 2006
Suuri asejuna Pietarista, romaani, 2006 (Kustannus HD)

Kylmien kyytimies, romaani (Äitini suku -sarja), 2007
Surmanpelto, romaani, 2008
Tenoa soutamassa, kalastuskertomuksia, 2009
Rata, kertomus, 2010
Matkoilla Euroopassa, matkakertomuksia, 2011
Ikitie, romaani, 2011
Rauta-antura, romaani, 2012
Bospor Express, kertomus matkasta, 2013
Alkemistit I: Maallinen rakkaus, romaani, 2013
Alkemistit II: Taivaalliset häät, romaani, 2014
Pitelemättömät, romaani, 2015
Ameriikan raitilla, matkoja, muistoja, 2016
Tangopojat, romaani, 2016
Tammikuu 18, kertomus, 2017
Aavan meren tuolla puolen, romaani, 2018
Levoton mieli, taiteilijaromaani, 2019

Dokumentit, historiikit, tietoteokset

Kertomus järvestä, dokumentti, 1981
Voiman miehet, dokumentti, 1986 (Suomen Sähkölaitosyhdistys ry.)
Rukajärven tiellä, dokumentti, 1990
Rukajärven aika, dokumentti, 1991
Rukajärven linja, dokumentti, 1992
Jokivarsien kansa sodassa, dokumentti, 1994 (Pohjoinen)
Isoa Inaria kiertämässä, yhdessä Erno Paasilinnan kanssa, 1999
Elosta ja maailmasta, Esko Ahon tie Peltolan tuvasta suuriin saleihin, 1999
Eteenpäin katsomisen taito. Tekniikan edistämissäätiö 50 vuotta, 1999
UPM-Kymmene. Metsän jättiläisen synty, 1999
Kuinka kirjoitan romaanin, 2004 (Art House)
Oy Alfred A. Palmberg AB 100 vuotta. Sukupolvet vaihtuvat – yhtiö elää, 2007
Kaarle Henrik Pentti – suomalainen, 2008 (Antti Tuuri ja Lemminkäinen Oyj)
Lähikuvassa Erno Paasilinna, 2009
Lemminkäisen sata vuotta – Merisatamasta maailman ääriin, toim. Matti Aalto, 2010 (Antti Tuuri ja Lemminkäinen Oyj)

Näytelmät

Sutki, eli tavarantasaaja, 1977
Piru vie, 1981
Pitti-Poika, 1982
Mannerheim Puolassa, 1984
Kesäpainit, 1984
Maakunnan mies, 1986
Taivaan raapija, 1988
Telтта, 1989
Pohjanmaa, 1990
Ihana elämä, 1992
Panttivangit, 2000

Punakantiset kirjat, 2003
Sotatuomari, 2006
Setämies, 2007
Kaksi näytelmää: Sotatuomari/Setämies, 2008

Filmikäsikirjoitukset ja tv-näytelmät

Vanhempi veli, tv-sarja, 1979
Huomenna on hyvä päivä, tv-näytelmä, 1981
Jäinen horisontti, tv-sarja, 1981
Pelätty vastaus, tv-näytelmä, 1982
Arvet, tv-näytelmä, 1986
Pohjanmaa, elokuvakäsikirjoitus, 1986
Talvisota, elokuvakäsikirjoitus, 1988
Talvisota, tv-sarja, 1988
Viisitoista metriä vasempaan, elokuvakäsikirjoitus, 1989
Hunajan maku, tv-sarja, 1993
Tuomitut, tv-sarja, 1995
Rukajärven tie, 1998
Lakeuden kutsu, 1999
Kivi ja kilpi, tv-sarja, yhdessä Joonna Tenan kanssa, 2001 ja 2003
Järven tarina, yhdessä Marko Röhrin kanssa, 2015
Ikitie, 2016

Kuunnelmat

Mies, joka keksi kaavan, 1972
Mäen tapaus, 1973
Kaksitoista vuotta myöhemmin, 1973
Irrallinen tapaus, 1975
Mies parhaassa iässä, 1975
Sutki, eli tavarantasaaja, 1976
Lumi on vaate, 1976
Lakko, 1977
Lintujen kesyttäjä, 1977
Maailman kivisin paikka, 1980
Piinaviikolla, 1982
Pukkila-Jakki, 1986
Viisitoista metriä vasempaan, 1987
Pukkila-Jakin paluu, 1987
Etsijät, 1987
Kantolan perhe, vuosina 1981–91 noin 80 jaksoa (työryhmä)
Elämästäni, 1998
Erkkilän Jussi, 2001

Libretot

Amerikka, Ilmajoen musiikkijuhlat 1992, säveltäjä Atso Almila
Isontalon Antti, Ilmajoen musiikkijuhlat 2000, säveltäjä Atso Almila

Sinapinsiemen, Seinäjoen Eloserenadi-festivaalit 2001, säveltäjä Kimmo Hakola
Vierivä kivi, ooppera Antti Ahlströmistä, 2008, säveltäjä Kimmo Hakola

Palkinnot ja tunnustukset

Otavan nuorten kirjailijoiden palkinto 1971
J. H. Erkon palkinto 1972
Kirjallisuuden valtionpalkinto 1976, 1978, 1983
Mika Waltari -palkinto 1980
Sokeain kuunnelmapalkinto 1981
P. E. Svinhufvudin Muistosäätiön kirjallisuuspalkinto 1983
Kiitos kirjasta -mitali 1983
Vaasan Jaakko -palkinto 1984
Pohjoismaisen neuvoston kirjallisuuspalkinto 1985
Pro Finlandia -mitali 1985
Artturi Leinosen palkinto 1987
Kriittisen korkeakoulun kunniajäsen 1988
Valtion näyttämötaidoimikunnan tuki vuoden 1992 ensi-illoista 1993
Islannin Haukan ritarikunnan risti 1993
Kirjapöllö 1997
Kaunokirjallisuuden Finlandia-palkinto 1997
Aleksis Kiven palkinto 2009